

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 24 sierpnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. Inspektorat w Ł., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 121 z późn. zm.), art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz.U. z 2014 r., poz. 121 z późn. zm.) w zw. z art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (Dz.U. z 2014 r., poz. 1502), stwierdził, iż A. M., jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 kwietnia 2015 roku.

W ocenie organu rentowego, zawarcie pomiędzy A. M. a płatnikiem składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. umowy o pracę było czynnością pozorną mającą na celu obejście przepisów prawa i uzyskanie świadczenia wypłacanego z ubezpieczenia społecznego – zasiłku chorobowego. W konsekwencji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, iż umowa o pracę zawarta dla pozorów była nieważna i z tego tytułu A. M. nie podlegał ubezpieczeniom społecznym od dnia 1 kwietnia 2015 roku.

/decyzja z dnia 24 sierpnia 2015 roku – k. 70v-73 załączonych akt rentowych/

W dniu 3 września 2015 roku odwołanie od powyższej decyzji złożył A. M..

/odwołanie – k. 2-4 akt połączonej sprawy VIII U 2555/15/

W dniu 7 września 2015 roku odwołanie od powyższej decyzji złożył płatnik składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. wnosząc o uchylenie w całości decyzji nr (...) z dnia 24 sierpnia 2015 roku, jako wydanej w oparciu o fałszywe twierdzenia, brak dowodów, nadużywanie interpretacji powoływanych przepisów prawa, jak i niczym niezasadnioną ingerencję w decyzje biznesowe podejmowane przez Zarząd spółki.

/odwołanie – k. 2-4/

W odpowiedziach na odwołania złożonych w dniu 2 października 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc, jak w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 25-26v, k. 11-12v akt połączonej sprawy VIII U 2555/15/

Zarządzeniem z dnia 28 października 2015 roku sprawy z odwołania A. M. oraz płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. od decyzji nr (...) z dnia 24 sierpnia 2015 roku zostały połączone celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/zarządzenie – akta połączonej sprawy VIII U 2555/15/

Wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie 1 sentencji wyroku oddalił odwołanie oraz w punkcie 2 sentencji wyroku zasądził od (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwoty po 2.400,00 zł od każdego z nich tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Zdaniem Sądu, nie ulegało wątpliwości, że umowa o pracę sporządzona przez strony miała charakter fikcyjny. Postępowanie dowodowe wykazało, iż A. M. był zainteresowany jedynie objęciem go ubezpieczeniem społecznym i nie wykonywał on czynności w ramach umowy o pracę. Natomiast D. D. jako osoba, która w imieniu płatnika zawarła umowę o pracę, miał pełną świadomość, że umowa nie będzie jej obowiązywać, a ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne będą krótkotrwałe.

/wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 sierpnia 2016 roku – k. 202, uzasadnienie wyroku – k. 223-229v/

W dniu 31 sierpnia 2016 roku apelacje od powyższego wyroku złożył zarówno A. M., jak i płatnik składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w B..

/apelacje – k. 206-210, k. 211-213/

Wyrokiem z dnia 21 czerwca 2018 roku, Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, po rozpoznaniu apelacji A. M. oraz płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 sierpnia 2016 roku, w punkcie 1 sentencji wyroku oddalił apelację, natomiast w punkcie 2 sentencji wyroku zasądził od A. M. i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę po 2.700,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

W ocenie Sądu, ani w dacie zawarcia spornej umowy o pracę, ani też w dacie ustalonej, jako rozpoczęcie pracy ubezpieczony nie miał możliwości świadczenia pracy na umówionych warunkach, ponieważ w dniu 27 marca 2015 roku łączył go ważny stosunek pracy z innym pracodawcą, na mocy którego wykonywał tożsamą pracę, a w dniu 1 kwietnia 2015 roku dodatkowo nie był zdolny do pracy z powodu choroby trwającej do dnia 18 sierpnia 2015 roku.

Według Sądu, A. M. w dacie 1 kwietnia 2015 roku nie mógł być i w rezultacie nie był związany ważnym stosunkiem pracy z (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. i dlatego nie było podstaw faktycznych, ani prawnych do objęcia go z tego tytułu obowiązkowo ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi i wypadkowym, stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych od powyższej daty. Sąd uznał, iż sporna decyzja organu rentowego, kwestionująca podleganie odwołującego obowiązkowo pracowniczym z tytułu zatrudnienia w (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. od dnia 1 kwietnia 2015 roku, była prawidłowa. W ocenie Sądu, nie przeczyło temu rzeczywiste podjęcie pracy w dacie późniejszej z uwagi na zmianę okoliczności faktycznych – od dnia 1 sierpnia 2015 roku A. M. nie pozostawał w zatrudnieniu w (...) sp. z o.o. z siedzibą w O..

/wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 czerwca 2018 roku – k. 299, uzasadnienie wyroku – k. 302-306/

W dniu 22 października 2018 roku A. M., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 czerwca 2018 roku.

/skarga kasacyjna – k. 309-315/

Wyrokiem z dnia 4 marca 2020 roku Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 czerwca 2018 roku uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy uznał, że nie ma racji Sąd Apelacyjny, przyjmując, że pozostawanie przez skarżącego w chwili zawarcia spornej umowy o pracę w zatrudnieniu w „D. I. (...) z siedzibą w O. oraz powstała od dnia 30 marca 2015 roku jego niezdolność do pracy potwierdzały pozornie tej umowy w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., która powodowała jej nieważność, a w konsekwencji niemożność podlegania przez skarżącego pracowniczym ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. i art. 12 ust. 1 ustawy systemowej.

Zdaniem Sądu Najwyższego, ustalenia faktyczne, wbrew odmiennemu stanowisku Sądu drugiej instancji, nie dają podstaw do przyjęcia, że sporna umowa miała charakter pozornej czynności prawnej. Przede wszystkim, ewentualne wystąpienie wad oświadczeń woli powodujących ich nieważność powinno być oceniane przy uwzględnieniu okoliczności faktycznych towarzyszących złożeniu owych oświadczeń, a zatem zaistniałych w czasie, w którym były one składane. To wtedy strony czynności prawnej muszą mieć świadomość tego, że czynność ta nie będzie faktycznie realizowana. W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy oznacza to, że już w dniu 27 marca 2015 r., zarówno skarżący, jak i reprezentujący odwołującą się D. D., musieliby mieć świadomość tego, że osoba określona w umowie, jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a strona określona jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Tymczasem w przedstawionych wyżej okolicznościach sprawy skarżący w dniu 27 marca 2015 roku pozostawał wprawdzie w zatrudnieniu u „D. I. (...) z siedzibą w O., ale było już wówczas pewne, że w związku z ustaniem w dniu 31 marca 2015 roku umowy zlecenia łączącej tę spółkę z odwołującą się, poczynając od dnia 1 kwietnia 2015 roku nie będzie mógł faktycznie realizować tego zatrudnienia na dotychczasowych warunkach, to jest jako dyrektor

zakładu w B.. To, że dołączone do akt zaświadczenie z dnia 5 maja 2015 roku nadal potwierdzało dotychczasowe warunki zatrudnienia skarżącego u „D. I. (...) z siedzibą w O., nie może zaś podważać tego wniosku. Co najwyżej może bowiem świadczyć o tym, że po dniu 31 marca 2015 roku warunki zatrudnienia skarżącego u „D. I. (...) z siedzibą w O. nie zostały formalnie zmienione. Nie ulega też wątpliwości, że skarżący w dacie zawarcia spornej umowy był zdolny do pracy, co potwierdzało zaświadczenie wystawione dla niego dzień wcześniej przez lekarza medycyny pracy. Stał się natomiast niezdolny do pracy już po zawarciu wspomnianej umowy (od dnia 30 marca 2015 roku). Żaden przepis prawa pracy (oczywiście poza szczególnymi regulacjami pragmatyk służbowych) nie zakazuje równoczesnego pozostawania przez pracownika w dwóch, a nawet w większej ilości stosunków pracy. Świadomość, że pracownik w momencie zawierania umowy o pracę jest już zatrudniony u innego pracodawcy pozostaje zatem bez wpływu na ważność takiej umowy, o ile będzie ona faktycznie realizowana w warunkach określonych treścią art. 22 § 1 k.p. Ponadto przepis ten mówi jedynie o zobowiązaniu się przez pracownika do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę. Kładzie więc nacisk na zamiar pracownika i gotowość wykonywania przez niego pracy istniejące w momencie zawierania umowy o pracę. Skutecznemu i ważnemu zawarciu takiej umowy nie stoi zatem na przeszkodzie późniejsza, spowodowana obiektywnymi przeszkodami (np. chorobą powodującą niezdolność do pracy) niemożność faktycznego podjęcia pracy w terminie określonym w umowie o pracę zgodnie z art. 26 k.p. Co więcej, nie może być mowy o pozorności umowy o pracę również wtedy, gdy pracownik zawiera umowę o pracę, będąc już czasowo niezdolnym do pracy, ale zakładając, że podejmie pracę niezwłocznie po ustąpieniu tej niezdolności. Niezdolność do pracy występująca w dacie zawarcia umowy o pracę nie niweczy bowiem zamiaru podjęcia pracy, choćby w późniejszym terminie. Co również wynika z ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie przez Sąd drugiej instancji, skarżący podjął, choć nie do końca wiadomo kiedy, pracę w warunkach określonych w spornej umowie.

W ocenie Sądu Najwyższego, brak podstaw do stwierdzenia, że konkretna umowa o pracę jest dotknięta wadą pozorności, a przez to nieważna, nie wyklucza możliwości badania czy umowa ta może zostać uznana za nieważną z przyczyn, o których mowa w art. 58 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. Zdaniem Sądu Najwyższego, Sąd Apelacyjny nie dokonał oceny prawnej ustalonego przez siebie stanu faktycznego pod kątem omówionych regulacji, choć z dokonanych przez ten Sąd ustaleń zdają się wynikać powiązania osobowe (a także kapitałowe) odwołującej się oraz „D. I. (...) z siedzibą w O., które mogły stanowić istotny element motywacyjny dla samego skarżącego oraz reprezentującej odwołującą się D. D. w celu doprowadzenia do sytuacji, w której skarżący (choćby okresowo) podlegałby „podwójnej” ochronie ubezpieczeniowej. Definitywna ocena tej sytuacji, w szczególności pod kątem sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p.), będzie jednak możliwa dopiero wówczas, gdy zostanie oparta na stanowczych i wyczerpujących ustaleniach faktycznych, które dotychczas są niepełne, uniemożliwiając tym samym prawidłową subsumcję. Aby rozstrzygnąć te problemy, Sąd Apelacyjny winien więc odkryć motywację stron kryjącą się za dokonaną przez nich czynnością.

/wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2020 roku wraz z uzasadnieniem – k. 348-358v/

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2021 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na skutek apelacji A. M. i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 sierpnia 2016 roku, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

Sąd Apelacyjny wskazał, iż zgodnie z wytycznymi Sądu Najwyższego, należy dokonać ustaleń faktycznych w kwestii motywacji stron, kryjącej się za dokonaną przez nie czynnością, innymi słowy, należy przeprowadzić postępowanie dowodowe, aby możliwe było ujawnienie rzeczywistego celu, jaki przyświecał stronom przy zawieraniu spornej umowy o pracę z dnia 27 marca 2015 roku, czy było nim tylko uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia chorobowego z dwóch tytułów. Przydatnym do tego ustalenia może okazać się informacja na temat przyczyn długotrwałej niezdolności A. M. do pracy (od 30 marca 2015 roku do 18 sierpnia 2015 roku), a konkretnie, czy niezdolność tą spowodowało zdarzenie nagłe - schorzenia nowe, czy też takie, na które A. M. chorował przed 27 marca 2015 roku i czy był z powodu tych schorzeń niezdolny do pracy przed dniem 27 marca 2015 roku. Ustalić przy tym należy też dalszą aktywność zawodową ubezpieczonego pod dniem 18 sierpnia 2015 roku, w tym okresy niezdolności do pracy. Konieczne

jest również pozyskanie informacji, w jaki sposób A. M. chciał łączyć od dnia 1 kwietnia 2015 roku równoczesne zatrudnienie w (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. z pracą na rzecz płatnika (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., skoro w obu zakładach pracy miał pracować łącznie w wymiarze 1 i 3/4 etatu i jak pracę ubezpieczonego równolegle w dwóch zakładach pracy widział płatnik składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.. Istotne będzie ustalenia, czy obowiązki wynikające z obu umów o pracę były do pogodzenia dla jednej osoby, a zatem, czy potencjalnie istniała obiektywna możliwość wywiązywania się ubezpieczonego z obu zobowiązań umownych jednocześnie, przy czym pamiętać należy, że obie umowy, zgodnie z tym co wskazują apelujący, były umowami o pracę, a więc muszą odpowiadać kryteriom z art. 22 k.p. Ponadto, zgodnie z wytycznymi Sądu Najwyższego decyzja organu rentowego określa jedynie początkową datę, od której skarżący miał nie podlegać ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia, natomiast nie określa daty końcowej. Sąd Najwyższy wskazał, że skarżącego, „jak się zdaje”, łączył stosunek pracy z odwołującą się nie tylko w czasie równoczesnego zatrudnienia u „D. I. (...) z siedzibą w O., ale także w późniejszym okresie, to jest po dniu 31 lipca 2015 roku. Kwestia ta także powinna być zatem przedmiotem rozważań i rozstrzygnięcia sądu.

/wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 lutego 2021 roku wraz z uzasadnieniem – k. 388-393/

Na rozprawie w dniu 24 maja 2023 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za I instancję, II instancję oraz przed Sądem Najwyższym.

Płatnik składek poparł odwołanie.

Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołań oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w kwocie po 6.540,00 zł.

/oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy – e- protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:40:26 i dalej, oświadczenie płatnika składek – e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:46:48 i dalej, oświadczenie pełnomocnika organu rentowego – e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:48:16 i dalej/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. została zarejestrowana w dniu 4 marca 2011 roku. Spółka, w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej, zajmowała się produkcją płyt wykorzystywanych w budownictwie domów energooszczędnych.

/bezsporne, wyciąg z Krajowego Rejestru Sądowego - k. 66 – 68 akt ZUS/

Rodzina D. D. była właścicielem zarówno (...) sp. z o.o. z siedzibą w O., jak i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B..

/przesłuchanie płatnika składek D. D. – e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:31:04 i dalej/

Na mocy umowy z dnia 1 sierpnia 2012 roku (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. zleciła (...) sp. z o.o. z siedzibą w O., reprezentowanej przez D. D., realizację usług produkcyjnych w zakładzie produkcyjnym zleceniodawcy mieszczącym się w miejscowości B..

/umowa z dnia 1 sierpnia 2012 roku - k. 6-7/

Pracownicy zatrudnieni w firmie (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. w oparciu o tzw. outsourcing pracowniczy w rzeczywistości wykonywali pracę na rzecz (...) sp. z o.o. w jej zakładzie w B..

/przesłuchanie płatnika składek D. D. – e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:31:04 i dalej i uzupełniające przesłuchanie płatnika składek D. D. – e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:26:54 i dalej w związku z e – protokołem rozprawy z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:31:03 i dalej, przesłuchanie wnioskodawcy A. M. – e – protokół z dnia 18 maja 2022 roku – 00:48:20 i dalej, e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:03:07 i dalej oraz

uzupełniające przesłuchanie wnioskodawcy A. M. – e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:13:22 i dalej w związku z e – protokołem rozprawy z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:29:35 i dalej/

Na mocy umowy o pracę z dnia 6 czerwca 2011 roku, (...) sp. z o.o. z siedzibą w O., reprezentowana przez Prezesa Zarządu D. D., powierzyła A. M. obowiązki dyrektora zakładu w B.. W treści umowy wskazano, że A. M. będzie wykonywać powierzone mu obowiązki w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem brutto w kwocie 13.500,00 zł plus premia uznaniowa. Umowę zawarto na czas określony od dnia 6 czerwca 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku.

/umowa o pracę z dnia 6 czerwca 2011 roku - k.66/

Na mocy umowy o pracę z dnia 31 grudnia 2011 roku firma (...) sp. z o.o. z siedzibą w O., reprezentowana przez Prezesa Zarządu D. D., powierzyła A. M. obowiązki dyrektora zakładu w B.. W treści umowy wskazano, że A. M. będzie wykonywać powierzone mu obowiązki w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem brutto w kwocie 13.500,00 zł plus premia uznaniowa. Umowę zawarto na czas nieokreślony od dnia 1 stycznia 2012 roku.

/umowa o pracę z dnia 31 grudnia 2011 roku - k.81/

Przez co najmniej 3 lata A. M. wykonywał obowiązki pracownicze na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. na terenie zakładu mieszczącego się w B., a sprowadzały się one przede wszystkim do organizacji produkcji.

/zeznania świadka D. Z. – e – protokół z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:07:00 i dalej, zeznania świadka P. G. – e – protokół z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:18:22 i dalej, zeznania świadka S. G. – e – protokół z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:22:19 i dalej, zeznania świadka K. S. – e – protokół z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:25:48 i dalej/

A. M. nadzorował proces formowania płyty warstwowej. Z uwagi na warunki chemiczne od których zależał proces formowania nie miał określonego ściśle czasu pracy i z tej przyczyny wykonywał obowiązki pracownicze także podczas weekendów. Do obowiązków A. M. należały, także, kwestie związane z organizacją zakładu pracy. W zakresie produkcji i utrzymania zakładu posiadał samodzielność decyzyjną.

/przesłuchanie płatnika składek D. D. – e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:31:04 i dalej i uzupełniające przesłuchanie płatnika składek D. D. – e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:26:54 i dalej w związku z e – protokołem rozprawy z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:31:03 i dalej, przesłuchanie wnioskodawcy A. M. – e – protokół z dnia 18 maja 2022 roku – 00:48:20 i dalej, e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:03:07 i dalej oraz uzupełniające przesłuchanie wnioskodawcy A. M. – e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:13:22 i dalej w związku z e – protokołem rozprawy z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:29:35 i dalej/

Na mocy porozumienia z dnia 7 listopada 2014 roku (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. wypowiedziała firmie (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. umowę zlecenia usług produkcyjnych z dnia 1 sierpnia 2012 roku wskazując, że za dzień zakończenia zlecenia świadczenia usług produkcyjnych uznaje się 31 marca 2015 roku.

/porozumienie z dnia 7 listopada 2014 roku - k.14-15/

Postanowieniem z dnia 3 czerwca 2015 roku, Sąd Rejonowy w Kielcach V Wydział Gospodarczy, ogłosił upadłość (...) sp. z o.o. z siedzibą w O..

/postanowienie - k.57/

Prezesem zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. był D. D., a powierzoną funkcję pełnił od 2014 roku. Na mocy umowy o pracę z dnia 31 marca 2015 roku, za wykonywanie obowiązków pracowniczych Prezesa Zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. D. otrzymywał wynagrodzenie miesięczne w kwocie 2.000,00 zł brutto.

/wyciąg z Krajowego Rejestru Sądowego k. 66 – 68 załączonych akt rentowych, /przesłuchanie płatnika składek D. D. – e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:31:04 i dalej i uzupełniające przesłuchanie płatnika składek D. D. –

e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:26:54 i dalej w związku z e – protokołem rozprawy z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:31:03 i dalej , umowa o pracę z dnia 31 marca 2015 roku - k.16/

W związku z ww. porozumieniem, D. D. zdecydował o zatrudnieniu w (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., wszystkich osób zatrudnionych w (...) sp. z o.o. z siedzibą w O., a wykonujących obowiązki pracownicze w zakładzie produkcyjnym, mieszczącym się w miejscowości B..

/przesłuchanie płatnika składek D. D. – e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:31:04 i dalej i uzupełniające przesłuchanie płatnika składek D. D. – e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:26:54 i dalej w związku z e – protokołem rozprawy z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:31:03 i dalej

W imieniu (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. D. w dniu 27 marca 2015 roku zawarł umowy o pracę z następującymi osobami:

- M. D., której powierzył obowiązki pracownicze specjalisty ds. zarządzania i organizacji w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem brutto w wysokości 1.750,00 zł plus premia uznaniowa (umowa o pracę na czas nieokreślony od dnia 1 kwietnia 2015 roku);

- P. G., któremu powierzył obowiązki pracownicze mechanika , operatora maszyn i urządzeń w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem brutto w wysokości 2.300,00 zł plus premia uznaniowa (umowa o pracę na czas określony od 1 kwietnia 2015 roku do 31 marca 2020 roku);

- S. G., któremu powierzył obowiązki pracownicze mechanika, operatora maszyn i urządzeń w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem brutto w wysokości 2.500,00 zł plus premia uznaniowa (umowa o pracę na czas określony od 1 kwietnia 2015 roku do 31 marca 2020 roku);

- K. S., której powierzył obowiązki pracownicze na stanowisku Produkt M. w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem brutto w wysokości 1.750,00 zł plus premia uznaniowa (umowa o pracę na czas nieokreślony od dnia 1 kwietnia 2015 roku);

- D. Z., której powierzył obowiązki pracownicze głównej księgowej w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem brutto w wysokości 3.800,00 zł plus premia uznaniowa (umowa o pracę na czas określony od 1 kwietnia 2015 roku do 31 marca 2020 roku);

- A. M. , któremu powierzył obowiązki pracownicze szefa produkcji, w wymiarze czasu pracy wynoszącym $\frac{3}{4}$ etatu i wynagrodzeniem brutto w wysokości 10.000,00 zł plus premia uznaniowa (umowa o pracę na czas określony od 1 kwietnia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku).

/umowy o pracę - k. 17-22, załączone akta osobowe D. Z., K. S., P. G. oraz S. G./

Lekarz (...) zaświadczeniem z dnia 26 marca 2015 roku nie stwierdził przeciwwskazań do wykonywania przez A. M. pracy na stanowisku szefa produkcji.

/zaświadczenie w dokumentacji osobowej A. M. - k.55/

W momencie podpisywania ww. umowy o pracę A. M. pozostawał w stosunku pracy w firmie (...) sp. z o.o. z siedzibą w O..

/zaświadczenie - k.90/

Przez pierwszy miesiąc po zawarciu umowy z (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., składki na ubezpieczenie wnioskodawcy były odprowadzane z dwóch źródeł – dwóch firm.

/przesłuchanie płatnika składek D. D. – e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:31:04/

Od stycznia 2015 roku do sierpnia 2015 roku A. M. pozostawał pod stałą opieką lekarza rodzinnego. W dniu 30 marca 2015 roku lekarz rodzinny wystawił mu zaświadczenie lekarskie o niezdolności do pracy w okresie od dnia 30 marca 2015 roku do dnia 8 kwietnia 2015 roku.

/dokumentacja medyczna - k. 141v – 142v, zaświadczenie lekarskie - k. 47 załączonych akt rentowych/

Wnioskodawca A. M. przebywał na zwolnieniu lekarskim od dnia 30 marca 2015 roku do dnia 28 sierpnia 2015 roku, a następnie od dnia 24 października 2015 roku do dnia 10 lutego 2016 roku.

/uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 lutego 2021 roku – k. 389-393/

Sytuacja nagłego odzyskiwania zdolności do pracy w przypadku wybitnie przewlekłych schorzeń jest mało prawdopodobna klinicznie. Występowania takich jak u skarżącego okresów niezdolności do pracy nie jest możliwe (dodatkowo, co ważne, trwało to przez bardzo długi czas tj. wielomiesięczne okresy niezdolności do pracy). Oznacza to, iż u skarżącego taka sytuacja kliniczna, jej prawdopodobieństwo wystąpienia, na gruncie wiedzy medycznej nie ma uzasadnienia.

Dominujące u ubezpieczonego było nakładanie się schorzeń przewlekłych m.in. astmy oskrzelowej, z okresowymi infekcjami (na astmę leczył się od wielu lat) i schorzeń kardiologicznych (dławicy piersiowej) w całym badanym okresie czasu. Co do zasady, długotrwałe okresy wcześniejszych okresów czasowej niezdolności do pracy świadczą więc o „wybitnie” ciężkim przebiegu schorzenia (tym bardziej, że te okresy są powtarzające się) - nie ma więc możliwości krótkotrwałego odzyskania zdolności do pracy. Co więcej, nie jest tak, że pacjent może mieć wielomiesięczne zwolnienie z przyczyn kardiologicznych i brak jest hospitalizacji i np. kwalifikacji do leczenia inwazyjnego (tj np. zabiegi kardiochirurgiczne, implantacja kardiostymulatora, zabieg angioplastyki).

Jako przyczynę długotrwałej niezdolności do pracy A. M. od dnia 30 marca 2015 roku do dnia 18 sierpnia 2015 roku wskazuje się nakładanie się schorzeń pulmonologicznych tj. zaostrzenie astmy oskrzelowej w przebiegu infekcji oraz dodatkowo schorzeń kardiologicznych - dławica piersiowa, z dalszą kontynuacją po sierpniu 2015 roku.

Biorąc pod uwagę długotrwałe okresy niezdolności do pracy, nie można mówić o dwóch odrębnych schorzeniach tj. że jedno się skończyło a drugie rozpoczęło (czy pojawiła się infekcja, a schorzenia dotychczasowe przestały istnieć), czy też że powstało zupełnie „nowe” schorzenie. W. wieloletnich przewlekłych schorzeń - o różnym nasileniu, nie wyklucza pojawienia się dodatkowo infekcji (ale pojawienie się infekcji nie oznacza braku schorzeń przewlekłych czy ich ustania skoro było one dotychczas „krytycznie ciężko” nasilone - bo powodowały już wcześniej wielomiesięczne okresy niezdolności do pracy). Dodatkowo, kliniczna możliwość rozpoznania dławicy piersiowej od maja do sierpnia 2015 roku, z przerwą od sierpnia do października 2015 roku i ponownie rozpoznana dławica piersiowa od dnia 24 października 2015 roku do lutego 2016 roku nie jest praktycznie klinicznie możliwa przy braku leczenia przyczynowego (istniała ciągłość niezdolności do pracy lub nie było w ogóle tej niezdolności do pracy).

Co więcej, od maja 2015 roku do lutego 2016 roku (z krótką przerwą) ubezpieczony był leczony przez kardiologa z powodu zaostrzenia dławicy piersiowej (I20). Z tego powodu otrzymywał (...) od maja do sierpnia 2015 roku oraz od 22 października 2015 roku do lutego 2016 roku z powodu zaostrzenia bólów dławicowych. Co do zasady, pojawienie się nowych dolegliwości bólowych w klatce piersiowej (o charakterze sercowopochodnym), dodatkowo o dużym nasileniu, gdyż powodującym wielomiesięczną niezdolność do pracy - to sytuacja „alarmowa” - wówczas takich pacjentów kieruje się na pilną diagnostykę szpitalną celem wykonania koronarografii, wykluczenia zawału mięśnia sercowego. Jeśli są to nowe dolegliwości, o dużym nasileniu, taki jest schemat działania. Gdy dolegliwości są przewlekłe, bez ewidentnego nasilenia, wówczas można próbować wielomiesięcznego leczenia ambulatoryjnego. W badanym przypadku istniały dolegliwości przewlekłe bez możliwości krótkotrwałego odzyskania zdolności do pracy.

Niezdolność do pracy z powodu tych dolegliwości (I20 tj. dławicy piersiowej) była już wcześniej tj. przed marcem 2015 roku. Dodatkowo, na to nakładały się dolegliwości związane z astmą oskrzelową.

Niejako potwierdzeniem w/w tez jest pobyt ubezpieczonego w Izbie Przyjęć szpitala (...) w dnia 17 czerwca 2013 roku. Powodem pobytu były bóle w klatce piersiowej (chory z astmą oskrzelową odczuwa bóle w klatce piersiowej o zmiennym umiejscowieniu), wówczas został poinformowany, że jeżeli zdecyduje się na dalszą diagnostykę w/w dolegliwości zgłosi się do szpitala ze skierowaniem od lekarza POZ. Już wtedy musiało być duże nasilenie dolegliwości, skoro zgłosił się w trybie nagłym do Izby Przyjęć i był diagnozowany w kierunku wykluczenia „świeżego” zawału mięśnia sercowego (czyli był diagnozowany w kierunku dławicy piersiowej).

Tak długie zwolnienia z przyczyn kardiologicznych (od maja do sierpnia 2015 roku oraz od 22 października 2015 roku do lutego 2016 roku), przy braku kierowania ubezpieczonego na pilną diagnostykę szpitalną i przy jednoczesnym braku odchyłeń w badaniach jak próba wysiłkowa, E. H. i USG serca powoduje wątpliwości.

U ubezpieczonego (wg dokumentacji) występowały długotrwałe naprzemienne okresy niezdolności do pracy z różnych powodów, które były poprzedzone krótkotrwałymi okresami odzyskania zdolności do pracy. Po analizie dokumentacji medycznej, nie znajduje się żadnego uzasadnienia dla takiego stanu klinicznego, tym bardziej, iż powtarza się to na przestrzeni wielu miesięcy, a nie jest incydentalnym, losowym, jednostkowym zdarzeniem medycznym. Taka koincydencja stanów klinicznych i czasookresów (w tym np. brak pilnych hospitalizacji ze wskazań życiowych przy występowaniu tak nasilonych i długotrwałych okresów niezdolności do pracy) budzi wątpliwość co do faktu, czy w ogóle te niezdolności do pracy realnie istniały.

/pisemna opinia biegłego kardiologa R. G. z dnia 12 stycznia 2022 roku – k. 520- 38, pisemna opinia uzupełniająca biegłego kardiologa R. G. z dnia 31 marca 2022 roku – k. 581-583/

Jeżeli przez wiele miesięcy stwierdzona jest niezdolność do pracy to implikuje tezę, że jest to osoba ciężko chora. Przed dniem 30 marca 2015 roku i przed dniem 27 marca 2015 roku wnioskodawca był długotrwałe niezdolny do pracy z powodu podobnych objawów klinicznych.

Jeśli występują bóle w klatce piersiowej i są to nagłe dolegliwości, pacjent powinien być hospitalizowany. Wnioskodawca miał 3 sygnały silnych bólów w klatce piersiowej i nie był kierowany na diagnostykę inwazyjną. Takie dolegliwości wnioskodawca miał też w czerwcu 2013 roku, co dowodzi wieloletniego wywiadu odnośnie tych dolegliwości. Z uwagi na długotrwałe okresy niezdolności do pracy z tego powodu, nie można stwierdzić, że nastąpiło krótkotrwałe odzyskanie zdolności do pracy, po czym ponownie nastąpiłaby utrata tej zdolności.

Jest to charakter dolegliwości przewlekłych o potężnym nasileniu, bo tak długa niezdolność do pracy nie może być spowodowana drobną dolegliwością, a zwłaszcza, że jest to dolegliwość kardiologiczna - bóle w klatce piersiowej. Na to nakłada się astma oskrzelowa z infekcjami. Nie jest to zatem incydentalna przypadłość losowa tylko długotrwała niezdolność.

W okresie zakreślonym w tezie dowodowej taka koincydencja dolegliwości wnioskodawcy wyklucza zdolność do pracy. U wnioskodawcy występowała długotrwała niezdolność do pracy z przyczyn kardiologicznych i pulmonologicznych.

Wnioskodawca nie przebył koronarografii, więc medycznych podstaw do wnioskowania o poprawie stanu zdrowia nie ma.

Wnioskodawca nie był poddany leczeniu inwazyjnemu, a gdyby to były nowe dolegliwości, byłby skierowany na leczenie inwazyjne. Wnioskodawca posiadał wielomiesięczne zwolnienia. Gdyby od października 2015 roku pojawiły się nowe dolegliwości, bardzo silne bóle uniemożliwiające pracę, a nie byłyby ich wcześniej, lekarz skierowałby na leczenie inwazyjne, a u wnioskodawcy tak nie było. To, że nie został skierowany na leczenie popiera tezę o przewlekłości dolegliwości a nie ich nowym charakterze.

/ustna opinia uzupełniająca biegłego kardiologa R. G. wydana na rozprawie w dniu 18 maja 2022 roku – e – protokół z dnia 18 maja 2022 roku – 00:04:56 i dalej/

A. M., z uwagi na posiadane zwolnienie lekarskie, nie podjął pracy w dniu 1 kwietnia 2015 roku. Po zakończeniu tego etapu zwolnienia lekarskiego, A. M. rozpoczął realizację czynności w B. – w nienormowanym czasie pracy, nie miał stałych godzin wykonywania czynności. Nie był podporządkowany pracowniczemu. Miał pełną samodzielność decyzyjną w zakresie utrzymania i realizacji zadań produkcyjnych w zakładzie. Od 1 sierpnia 2015 roku ponownie stał się niezdolny do pracy.

/przesłuchanie wnioskodawcy A. M. – e – protokół z dnia 18 maja 2022 roku – 00:48:20 i dalej, e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:03:07 i dalej oraz uzupełniające przesłuchanie wnioskodawcy A. M. – e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:13:22 i dalej w związku z e – protokołem rozprawy z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:29:35 i dalej/

W czasie nieobecności A. M. w pracy, powierzone mu obowiązki pracownicze wykonywał D. D. oraz D. Z.. D. Z. dokonywała zakupów materiałów, z kolei D. D. wykonywał czynności związane z przejściem oferty do zleceń produkcyjnych.

/przesłuchanie płatnika składek D. D. – e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:31:04 i dalej i uzupełniające przesłuchanie płatnika składek D. D. – e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:26:54 i dalej w związku z e – protokołem rozprawy z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:31:03 i dalej, przesłuchanie wnioskodawcy A. M. – e – protokół z dnia 18 maja 2022 roku – 00:48:20 i dalej, e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:03:07 i dalej oraz uzupełniające przesłuchanie wnioskodawcy A. M. – e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:13:22 i dalej w związku z e – protokołem rozprawy z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:29:35 i dalej/

Wnioskodawca A. M. złożył wniosek o zasiłek chorobowy zarówno w (...) sp. z o.o. z siedzibą w O., jak i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B..

/ przesłuchanie wnioskodawcy A. M. – e – protokół z dnia 18 maja 2022 roku – 00:48:20 i dalej, e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:03:07 i dalej/

A. M. otrzymał zasiłek chorobowy z tytułu zatrudnienia w (...) sp. z o.o. z siedzibą w O..

/uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 lutego 2021 roku – k. 389- 93/

Syndyk masy upadłości (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. wypowiedział mu umowę o pracę w dniu 17 czerwca 2015 roku (termin wypowiedzenia upływał w dniu 31 lipca 2015 roku).

/wypowiedzenie umowy o pracę - k.94, nadto: przesłuchanie wnioskodawcy A. M. – e – protokół z dnia 18 maja 2022 roku – 00:48:20 i dalej, e – protokół z dnia 19 września 2022 roku – 00:03:07 i dalej/

Wnioskodawca po zakończeniu zwolnienia lekarskiego w sierpniu 2015 roku podjął obowiązki w (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., zarządzał produkcją, zamawiał materiały do produkcji, współpracował z kooperantami, dostawcami, uczestniczył w dyskusjach na temat przyszłości firmy. A. M. w zakresie wdrażania procesu produkcyjnego posiadał samodzielność decyzyjną.

A. M. przedstawił zaświadczenie o zdolności do pracy.

/uzupełniające przesłuchanie wnioskodawcy A. M. – e – protokół z dnia 24 maja 2023 roku – 00:13:22 i dalej w związku z e – protokołem rozprawy z dnia 27 lipca 2016 roku – 00:29:35 i dalej/

W dniu 31 sierpnia 2015 roku pomiędzy (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., reprezentowaną przez D. D. a A. M. zawarto porozumienie zmieniające warunki pracy i płacy umowy o pracę z dnia 27 marca 2015 roku, mocą którego ustalono, że A. M. od dnia 1 września 2015 roku będzie pełnił obowiązki Dyrektora Zakładu w wymiarze pełnego etatu z wynagrodzeniem w wysokości 10.000,00 zł, a umowa o pracę przekształca się w umowę zawartą na czas nieokreślony.

/umowa o pracę z dnia 31 sierpnia 2015 roku – k. 11 części B załączonych akt osobowych wnioskodawcy A. M. – (koperta) k. 55/

W 2015 roku przychody i dochody/straty (...) sp. z. o.o. z siedzibą w B. przedstawiały się następująco:

- styczeń: przychód – 0,08 zł, strata – 77.447,68 zł;
- luty: przychód – 0,61 zł, strata – 67.619,06 zł;
- marzec: przychód – 223.856,54 zł, strata – 48.737,44 zł;
- kwiecień: przychód – 15.887,50 zł, strata – 124.588,88 zł;
- maj: przychód – 137.606,72 zł, dochód – 6.385,25 zł;
- czerwiec: przychód – 9.647,16 zł, dochód – 6.217,55 zł;
- lipiec: przychód – 53.888,49 zł, strata – 36.616,57 zł;
- sierpień: przychód - 61 667,51 zł, strata – 33.625,10 zł;
- wrzesień: przychód – 124.057,38 zł, strata – 64.349,90 zł;
- październik: przychód – 89.797,51 zł , strata – 28.559,77 zł;
- listopad: przychód – 1.593,01 zł, strata – 55.872,88 zł.

/zestawienie przychodów - k.41/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił na podstawie powołanych dowodów, na które składały się dokumentacja znajdująca się w aktach przedmiotowego postępowania oraz załączona do akt organu rentowego, a ponadto dowód z przesłuchania ubezpieczonego i płatnika składek oraz dowód z zeznań świadków P. G., S. G., D. Z. i K. S., a nadto dowód z pisemnych i ustnej opinii biegłego kardiologa. Sąd oparł się również na faktach ustalonych przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 4 lutego 2021 roku.

W związku z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 lutego 2021 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 1302/20, uchylającym wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 sierpnia 2016 roku w sprawie o sygn. akt VIII U 2554/15 i przekazującym sprawę do ponownego rozpoznania, a nadto sugestiami zawartymi w uzasadnieniu tego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Łodzi, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego kariologa na okoliczność przyczyn długotrwałej niezdolności do pracy A. M. od dnia 30 marca 2015 roku do dnia 18 sierpnia 2015 roku (Sąd zaakcentował podkreślone w uzasadnieniu Sądu Apelacyjnego fakty, mianowicie iż A. M. był na zwolnieniu lekarskim od dnia 30 marca 2015 roku do dnia 18 sierpnia 2015 roku, następnie od dnia 24 października 2015 roku do dnia 10 lutego 2016 roku), oraz czy tę niezdolność do pracy spowodowało zdarzenie nagle - schorzenie nowe, czy też takie, na które A. M. chorował przed dniem 27 marca 2015 roku i czy był z powodu tych schorzeń niezdolny do pracy przed dniem 27 marca 2015 roku. Biegły miał za zadanie ustalić, jak przedstawiała się kwestia niezdolności do pracy A. M. po dniu 18 sierpnia 2015 roku.

Jak wynikało z opinii pierwotnej biegłego kardiologa, niezdolność do pracy A. M. z powodu dławicy piersiowej była już wcześniej tj. przed marcem 2015 roku. Dodatkowo, na to nakładały się dolegliwości związane z astmą oskrzelową. Przed dniem 30 marca 2015 roku i przed dniem 27 marca 2015 roku wnioskodawca zatem był długotrwale niezdolny do pracy z powodu podobnych objawów klinicznych.

W piśmie procesowym złożonym w dniu 25 lutego 2022 roku A. M. złożył zastrzeżenia do pisemnej opinii biegłego kardiologa. W konsekwencji, Sąd dopuścił dowód z pisemnej opinii uzupełniającej biegłego kardiologa celem

ustosunkowania się do wszelkich zarzutów wnioskodawcy. Biegły w kolejno wydanej opinii podtrzymał uprzednio zajmowane stanowisko w zakresie oceny stanu zdrowia skarżącego. Biegły nie zmienił go również w ustnej opinii wydanej na rozprawie w dniu 18 maja 2022 roku. Na rozprawie w dniu 24 maja 2023 roku A. M. w dalszym ciągu kwestionował opinie biegłego kardiologa, nie mniej jednak Sąd nie stwierdził żadnych uchybień przy wydawaniu tych opinii, które mogłyby je dyskwalifikować w ramach przeprowadzonego postępowania dowodowego. Sąd uznał zatem, iż opinie te stanowiły rzetelną podstawę dla merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie nadając im tym samym istotną wartość dowodową.

Podkreślić należy, że przy ocenie opinii biegłych lekarzy Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego, niż wyrażone w tych opiniach, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1987 roku, II URN 228/87, (...), wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 4 lipca 2018 roku, III AUa 1328/17, Legalis nr 1824314/. Sposób motywowania oraz stopień stanowczości wniosków wyrażonych w opinii biegłych jest jednym z podstawowych kryteriów oceny dokonywanej przez Sąd, niezależnie od kryteriów zgodności z zasadami wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego oraz podstaw teoretycznych opinii /tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2000 roku, I CKN 1170/98, OSNC 2001 nr 4 poz. 84/. Tylko brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej /wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2000 roku, II UKN 617/99, OSNAPiUS 2002/1/26/. Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinia biegłego (biegłych) przekonała strony sporu. Wystarczy, że opinia jest przekonująca dla sądu, który wiążąco ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę. Granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza podlegająca kontroli instancyjnej ocena, czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy /wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 września 1997 roku, II UKN 271/97, OSNP 1998, Nr 14, poz. 430/.

W zakresie, postawionej przez Sąd, tezy dowodowej, w toku postępowania zajął stanowisko, również, biegły z zakresu medycyny pracy. Biegły ten jednak odwołał się do konieczności zasięgnięcia opinii biegłego kardiologa, który byłby jego zdaniem kompetentny do oceny kardiologicznych przyczyn niezdolności do pracy A. M., w tym leczenia kardiologicznego. Należy przy tym podkreślić, iż biegły kardiolog, również specjalizujący się z w zakresie chorób wewnętrznych, dokonał analizy całościowej dokumentacji medycznej przedłożonej przez wnioskodawcę, która dała całościowy obraz kliniczny. Biegły przy tym zaznaczył istnienie długotrwałej niezdolności do pracy wnioskodawcy zarówno przed dniem 27 marca 2015 roku, jak i przed dniem 30 marca 2015 roku uwzględniając dolegliwości kardiologiczne. W tym zakresie biegły z zakresu medycyny pracy nie wypowiedział się ograniczając ocenę kardiologiczną do okresu maj – sierpień 2015 roku.

W konsekwencji, opinia biegłego kardiologa posiadała dla Sądu znaczącą wartość dowodową i stanowiła podstawę poczynionych ustaleń faktycznych.

Opinie biegłego kardiologa sporządzone zostały zgodnie z wymaganiami fachowości oraz niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym ich przedmiot, a wynikające z nich wnioski są logiczne, prawidłowo uzasadnione, a nadto odpowiadają postawionej tezie dowodowej. Opinie te pozwoliły zatem Sądowi na wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. pominął wniosek A. M. o przedłużenie terminu na ustosunkowanie się do opinii biegłego kardiologa z uwagi na, iż postępowanie w sprawie toczy się od dnia 2 października 2015 roku. Wnioskodawca powinien zatem wziąć pod uwagę powyższy czasookres i zadośćuczynić zobowiązaniu nałożonemu przez Sąd, by zbędnie nie przedłużać postępowania.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 4 k.p.c. Sąd pominął kolejny wniosek A. M. z dnia 8 marca 2022 roku o przedłużenie terminu na wykonanie zobowiązania Sądu do dnia 28 lutego 2022 roku – ustosunkowania się do opinii biegłego, ponieważ termin objęty wnioskiem już upłynął.

Twierdzenia A. M., w zakresie stanu jego zdrowia, w momencie zawierania spornej umowy o pracę z dnia 27 marca 2015 roku, pozostawały w sprzeczności z wnioskami orzecznictwymi, biegłego kardiologa, który, wprost, zaznaczał współwystępowanie u A. M., wieloletnich przewlekłych schorzeń, co nie wykluczało pojawienia się dodatkowej infekcji.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

odwołanie podlega oddaleniu.

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2021 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na skutek apelacji A. M. i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 sierpnia 2016 roku, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego. Sąd Apelacyjny wskazał, iż zgodnie z wytycznymi Sądu Najwyższego, w niniejszej sprawie należało dokonać ustaleń faktycznych w kwestii motywacji stron kryjącej się za dokonaną przez nie czynnością, innymi słowy, należało przeprowadzić postępowanie dowodowe, aby możliwe było ujawnienie rzeczywistego celu, jaki przyświecał stronom przy zawieraniu spornej umowy o pracę z dnia 27 marca 2015 roku.

W ocenie Sądu Najwyższego, nie można było przyjąć, iż pozostawanie przez skarżącego w chwili zawarcia spornej umowy o pracę w zatrudnieniu w (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. oraz powstała od dnia 30 marca 2015 roku jego niezdolność do pracy potwierdzały pozorność tej umowy w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p., która powodowała jej nieważność a w konsekwencji niemożność podlegania przez skarżącego pracowniczym ubezpieczeniom społecznym.

Sąd Najwyższy nakazał sądowi powszechnemu dokonanie oceny, czy sporna umowa o pracę nie naruszała zasad współzycia społecznego na podstawie art. 58 § 2 k.c. i z tego powodu była nieważna.

Wymaga podkreślenia, że brak podstaw do stwierdzenia, że konkretna umowa o pracę jest dotknięta wadą pozorności, a przez to nieważna, nie wyklucza możliwości badania czy umowa ta może zostać uznana za nieważną z przyczyn, o których mowa w art. 58 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. Kwestia kwalifikowania umów stanowiących tytuł do podlegania ubezpieczeniom społecznym jako nieważnych w rozumieniu art. 58 k.c. i konsekwencji takiej kwalifikacji dla powstania stosunku ubezpieczenia społecznego wyłoniła się przy ocenie umów o pracę, a orzecznictwo sądowe w tym zakresie przeszło ewolucję. W orzecznictwie tym zwrócono przede wszystkim uwagę na nieprawidłowe kwalifikowanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych umów o pracę jako czynności pozornych i zarazem zmierzających do obejścia ustawy, podkreślając, że złożenie oświadczenia woli dla pozorów w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. oznacza, iż osoba oświadczająca wolę nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym oświadczeniem, natomiast czynność prawna mająca na celu obejście ustawy w ujęciu art. 58 § 1 k.c. polega na takim ukształtowaniu jej treści, która z punktu widzenia formalnego nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do zrealizowania celu ustawowo zakazanego. Czynność zmierzająca do obejścia prawa nie może więc być jednocześnie czynnością pozorną choćby z tego względu, że pierwsza zostaje rzeczywiście dokonana, zaś druga jest jedynie symulowana (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 lipca 2004 r., I PK 42/04, OSNP 2005 Nr 14, poz. 209; z dnia 25 stycznia 2005 r., 141/04, OSNP 2005 Nr 15, poz. 235; z dnia 9 sierpnia 2005 r., III UK 89/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 192 i z dnia 29 marca 2006 r., II PK 163, OSNP 2007 Nr 6, poz. 71). Zakładając, że nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował, dopuszczano jednak możliwość rozważania, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa, zwłaszcza jeżeli jedynym celem umowy byłoby umożliwienie pracownikowi skorzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 marca 2001 r., II UKN 258/00, OSNAPIUS 2002 Nr 21, poz. 527; z dnia 23 lutego 2005 r., OSNP 2005 Nr 18, poz. 292 i z dnia 18 października 2005 r., II UK 43/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 251). W kolejnych orzeczeniach Sąd Najwyższy wyrażał jednak pogląd, że o czynności prawnej sprzeczynej z ustawą lub mającej na celu obejście ustawy można mówić tylko wtedy, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń

wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie ma, natomiast, na celu obejścia prawa, dokonanie czynności prawnej dla osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością. Skoro, z zawarciem umowy o pracę, ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowego oraz wypadkowego i chorobowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa (por. wyroki: z dnia 13 maja 2004 r., II UK 365/03, Monitor Prawniczy 2006 nr 5, s. 260; z dnia 25 stycznia 2005 r., II UK 141/04, OSNP 2005 Nr 15, poz. 235; z dnia 28 kwietnia 2005 r., OSNP 2006 nr 1-2, poz. 28; z dnia 11 stycznia 2006 r., II UK 51/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 366; z dnia 6 marca 2007 r., I UK 302/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 110 i z dnia 2 lipca 2008 r., II UK 334/07, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 321).

Art. 58 k.c. jako przesłanki nieważności czynności prawnej, oprócz obejścia ustawy, wymienia, także, sprzeczność z ustawą oraz sprzeczność z zasadami współzycia społecznego. Czynność prawna jest przy tym sprzeczna z ustawą, jeżeli jej treść jest formalnie i materialnie niezgodna z bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa, a więc z przepisem, który - w przeciwieństwie do przepisu dyspozytywnego - nie pozostawia stronom swobody odmiennego kształtowania treści stosunku prawnego. W sferze stosunków opierających się na swobodzie kształtowania treści umowy przez same strony niezbędna jest przy tym szczególna ostrożność w przypisywaniu określonej regulacji charakteru imperatywnego, a zwłaszcza w rekonstruowaniu jakiegoś nakazu lub zakazu z pewnego zespołu norm, a sytuacji, gdy ów nakaz lub zakaz nie znajduje bezpośredniego wyrazu normatywnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1996 r., OSN 1997 Nr 4, poz. 43). Z kolei czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego to czynność naruszająca podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania, słuszności, moralności i godziwości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2009 r., I UK 19/09). Ocena czynności prawnej w płaszczyźnie zasad współzycia społecznego uzasadniona jest przy tym dopiero wtedy, gdy nie występuje sprzeczność czynności z ustawą. W pierwszej kolejności należy zawsze dokonać oceny czynności według kryteriów formalnoprawnych. Wymaganie zgodności czynności prawnej z zasadami współzycia społecznego jest zagadnieniem kontekstu faktycznego, tj. okoliczności danego wypadku i jakakolwiek próba uogólnień adekwatnych do każdej sytuacji byłaby skazana z góry na niepowodzenie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 września 1987 r., III CZP 51/87, OSNCP 1998 Nr 1, poz. 14).

Zgodność czynności prawnej z zasadami współzycia społecznego jest zawsze zagadnieniem kontekstu faktycznego, z okoliczności danego wypadku, zasady współzycia społecznego są bowiem pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z konkretnymi okolicznościami faktycznymi. Za oceną nieważności czynności prawnej ze względu na jej sprzeczność z zasadami współzycia społecznego muszą przemawiać szczególne okoliczności. Przy dokonywaniu tej oceny trzeba mieć na uwadze jej podwójny aspekt, z jednej strony wynik tej analizy może powodować pewną nieprzewidywalność funkcjonowania systemu prawnego, z drugiej natomiast prowadzi do rekompensującego ją, sprawiedliwego rezultatu stosowania prawa. Z konieczności zachowania równowagi między tymi elementami wynika postulat stosowania klauzuli generalnej zasad współzycia społecznego w przypadkach wyjątkowych, w którym ma ono mocne uzasadnienie aksjologiczne. Do zasad współzycia społecznego należy zaliczyć m.in. zasady uczciwego obrotu, rzetelnego postępowania, lojalności, zaufania w stosunku do podmiotów szczególnych /wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 11 sierpnia 2022 roku, I ACa 10/22, Lex nr 3403675/.

Przyjmuje się, że dla oceny, czy zachodzi wypadek, o jakim mowa w przepisie art. 58 § 2 k.c., obok treści czynności prawnej miarodajny jest jej skutek, a w szczególności to, czy w wyniku podjęcia czynności powstanie uprawnienie lub obowiązek, którego wykonanie spowoduje wystąpienie stanu sprzecznego z zasadami współzycia społecznego. Przepis ten jest podstawą prawną orzeczenia o nieważności czynności prawnej tylko wówczas, gdy przyczyny nieważności odnoszą się do treści lub celu czynności prawnej /wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 kwietnia 2020 roku, VI ACa 774/18, Lex nr 3154147/.

Bezwzględny charakter normy ujętej w art. 58 § 2 k.c., podobnie jak i odwołanie się do zasad współzycia społecznego jako wyznaczających granice swobody umów w art. 353¹ k.c. nakazuje przyjąć, że ustawodawca uznał poszanowanie tych zasad za mające fundamentalne znaczenie dla właściwego funkcjonowania prawa cywilnego. Tym samym egzekwowanie poszanowania zasad współzycia społecznego przez sądy należy traktować jako jeden z aspektów

urzeczywistniania zasad sprawiedliwości społecznej w rozumieniu art. 2 Konstytucji RP /wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2022 roku, I NSNc 602/21, OSNKN 2022/2/11/.

Kierując się wytycznymi Sądu Apelacyjnego w Łodzi, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii kardiologa, który miał ocenić przyczyny długotrwałej niezdolności do pracy wnioskodawcy od dnia 30 marca 2015 roku do dnia 18 sierpnia 2015 roku.

Jak wskazywał biegły kardiolog, sytuacja nagłego odzyskiwania zdolności do pracy w przypadku wybitnie przewlekłych schorzeń jest mało prawdopodobna klinicznie. Występowania takich jak u skarżącego okresów niezdolności do pracy nie jest możliwe (dodatkowo, co ważne, trwało to przez bardzo długi czas tj. wielomiesięczne okresy niezdolności do pracy). Oznacza to, iż u skarżącego taka sytuacja kliniczna, jej prawdopodobieństwo wystąpienia, na gruncie wiedzy medycznej nie ma uzasadnienia. Dominujące u ubezpieczonego było nakładanie się schorzeń przewlekłych m.in. astmy oskrzelowej, z okresowymi infekcjami (na astmę leczył się od wielu lat) i schorzeń kardiologicznych (dławicy piersiowej) w całym badanym okresie czasu. Co do zasady, długotrwałe okresy wcześniejszych okresów czasowej niezdolności do pracy świadczą więc o „wybitnie” ciężkim przebiegu schorzenia (tym bardziej, że te okresy są powtarzające się) - nie ma więc możliwości krótkotrwałego odzyskania zdolności do pracy. Co więcej, nie jest tak, że pacjent może mieć wielomiesięczne zwolnienie z przyczyn kardiologicznych i brak jest hospitalizacji i np. kwalifikacji do leczenia inwazyjnego (tj np. zabiegi kardiochirurgiczne, implantacja kardiostymulatora, zabieg angioplastyki). Jako przyczynę długotrwałej niezdolności do pracy A. M. od dnia 30 marca 2015 roku do dnia 18 sierpnia 2015 roku biegły wskazywał nakładanie się schorzeń pulmonologicznych tj. zaostrzenie astmy oskrzelowej w przebiegu infekcji oraz dodatkowo schorzeń kardiologicznych - dławica piersiowa, z dalszą kontynuacją po sierpniu 2015 roku. Biorąc pod uwagę długotrwałe okresy niezdolności do pracy, nie można mówić o dwóch odrębnych schorzeniach tj. że jedno się skończyło a drugie rozpoczęło (czy pojawiła się infekcja, a schorzenia dotychczasowe przestały istnieć), czy też że powstało zupełnie „nowe” schorzenie. W. wieloletnich przewlekłych schorzeń - o różnym nasileniu, nie wyklucza pojawienia się dodatkowo infekcji (ale pojawienie się infekcji nie oznacza braku schorzeń przewlekłych czy ich ustania skoro było one dotychczas „krytycznie ciężko” nasilone - bo powodowały już wcześniej wielomiesięczne okresy niezdolności do pracy). Dodatkowo, kliniczna możliwość rozpoznania dławicy piersiowej od maja do sierpnia 2015 roku, z przerwą od sierpnia do października 2015 roku i ponownie rozpoznana dławica piersiowa od dnia 24 października 2015 roku do lutego 2016 roku nie jest praktycznie klinicznie możliwa przy braku leczenia przyczynowego (istniała ciągłość niezdolności do pracy lub nie było w ogóle tej niezdolności do pracy). Co więcej, od maja 2015 roku do lutego 2016 roku (z krótką przerwą) ubezpieczony był leczony przez kardiologa z powodu zaostrzenia dławicy piersiowej (I20). Z tego powodu otrzymywał (...) od maja do sierpnia 2015 roku oraz od 22 października 2015 roku do lutego 2016 roku z powodu zaostrzenia bólów dławicowych. Co do zasady, pojawienie się nowych dolegliwości bólowych w klatce piersiowej (o charakterze sercowopochodnym), dodatkowo o dużym nasileniu, gdyż powodującym wielomiesięczną niezdolność do pracy - to sytuacja „alarmowa” - wówczas takich pacjentów kieruje się na pilną diagnostykę szpitalną celem wykonania koronarografii, wykluczenia zawału mięśnia sercowego. Jeśli są to nowe dolegliwości, o dużym nasileniu, taki jest schemat działania. Gdy dolegliwości są przewlekłe, bez ewidentnego nasilenia, wówczas można próbować wielomiesięcznego leczenia ambulatoryjnego. W ocenie biegłego, w badanym przypadku istniały dolegliwości przewlekłe bez możliwości krótkotrwałego odzyskania zdolności do pracy.

Biegły podnosił, iż niezdolność do pracy z powodu tych dolegliwości (I20 tj. dławicy piersiowej) była już wcześniej tj. przed marcem 2015 roku. Dodatkowo, na to nakładały się dolegliwości związane z astmą oskrzelową.

Potwierdzeniem w/w tez jest pobyt ubezpieczonego w Izbie Przyjęć szpitala (...) w dnia 17 czerwca 2013 roku. Powodem pobytu były bóle w klatce piersiowej (chory z astmą oskrzelową odczuwa bóle w klatce piersiowej o zmiennym umiejscowieniu), wówczas został poinformowany, że jeżeli zdecyduje się na dalszą diagnostykę w/w dolegliwości zgłosi się do szpitala ze skierowaniem od lekarza POZ. Już wtedy musiało być duże nasilenie dolegliwości, skoro zgłosił się w trybie nagłym do Izby Przyjęć i był diagnozowany w kierunku wykluczenia „świeżego” zawału mięśnia sercowego (czyli był diagnozowany w kierunku dławicy piersiowej).

Biegły zaznaczał, iż tak długie zwolnienia z przyczyn kardiologicznych (od maja do sierpnia 2015 roku oraz od 22 października 2015 roku do lutego 2016 roku), przy braku kierowania ubezpieczonego na pilną diagnostykę szpitalną i przy jednoczesnym braku odchyień w badaniach jak próba wysiłkowa, E. H. i USG serca powoduje wątpliwości. Biegły podkreślał, iż u ubezpieczonego (wg dokumentacji) występowały długotrwałe naprzemienne okresy niezdolności do pracy z różnych powodów, które były poprzedzone krótkotrwałymi okresami odzyskania zdolności do pracy. Po analizie dokumentacji medycznej, nie znajduje się żadnego uzasadnienia dla takiego stanu klinicznego, tym bardziej, iż powtarza się to na przestrzeni wielu miesięcy, a nie jest incydentalnym, losowym, jednostkowym zdarzeniem medycznym. Taka koincydencja stanów klinicznych i czasookresów (w tym np. brak pilnych hospitalizacji ze wskazań życiowych przy występowaniu tak nasilonych i długotrwałych okresów niezdolności do pracy) budzi wątpliwość co do faktu, czy w ogóle te niezdolności do pracy realnie istniały. Jeżeli przez wiele miesięcy stwierdzona jest niezdolność do pracy to implikuje tezę, że jest to osoba ciężko chora. Biegły wskazywał, iż przed dniem 30 marca 2015 roku i przed dniem 27 marca 2015 roku wnioskodawca był długotrwałe niezdolny do pracy z powodu podobnych objawów klinicznych. Jeśli występują bóle w klatce piersiowej i są to nagłe dolegliwości, pacjent powinien być hospitalizowany. Wnioskodawca miał 3 sygnały silnych bólów w klatce piersiowej i nie był kierowany na diagnostykę inwazyjną. Takie dolegliwości wnioskodawca miał też w czerwcu 2013 roku, co dowodzi wieloletniego wywiadu odnośnie tych dolegliwości. Z uwagi na długotrwałe okresy niezdolności do pracy z tego powodu, nie można stwierdzić, że nastąpiło krótkotrwałe odzyskanie zdolności do pracy, po czym ponownie nastąpiłaby utrata tej zdolności. Jest to charakter dolegliwości przewlekłych o potężnym nasileniu, bo tak długa niezdolność do pracy nie może być spowodowana drobną dolegliwością, a zwłaszcza, że jest to dolegliwość kardiologiczna - bóle w klatce piersiowej. Na to nakłada się astma oskrzelowa z infekcjami. Nie jest to zatem incydentalna przypadłość losowa tylko długotrwała niezdolność. Biegły podnosił, iż w okresie zakreślonym w tezie dowodowej, taka koincydencja dolegliwości wnioskodawcy wyklucza zdolność do pracy. U wnioskodawcy występowała długotrwała niezdolność do pracy z przyczyn kardiologicznych i pulmonologicznych. Wnioskodawca nie przebył koronarografii, więc medycznych podstaw do wnioskowania o poprawie stanu zdrowia nie ma. Wnioskodawca nie był poddany leczeniu inwazyjnemu, a gdyby to były nowe dolegliwości, byłby skierowany na leczenie inwazyjne. Skarżący posiadał wielomiesięczne zwolnienia. Gdyby od października 2015 roku pojawiły się u niego nowe dolegliwości, bardzo silne bóle uniemożliwiające pracę, a nie byłoby ich wcześniej, lekarz skierowałby na leczenie inwazyjne, a u wnioskodawcy tak nie było. To, że nie został skierowany na leczenie popiera tezę o przewlekłości dolegliwości, a nie ich nowym charakterze.

Oceniając stan faktyczny sprawy, w odniesieniu do regulacji zawartej w art. 58 § 2 k.c., Sąd stwierdził, iż umowa o pracę zawarta pomiędzy stronami w dniu 27 marca 2015 roku okazała się nieważna, bowiem sprzeczna z zasadami współzycia społecznego i nie stanowiła podstawy dla objęcia wnioskodawcy ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia pracowniczego. Sąd nie uznał przy tym, iż powyższa umowa o pracę była formalnie sprzeczna z prawem.

Należy wskazać, iż przepis art. 58 § 2 zapobiega nieakceptowanej przez system prawny sprzeczności między treścią norm postępowania ustanowionych na podstawie zasady autonomii woli przez czynności prawne a treścią przyjętych w społeczeństwie zasad moralnych. Negatywna ocena czynności prawnej może być ukształtowana tylko po dokonaniu oceny moralnej jej treści lub celu. Nieważność takiej czynności następuje tylko przez odwołanie się do ogólnie przyjętej w kulturze naszego społeczeństwa zasady, że prawo nie może tolerować stosunków prawnych, które pozostawałyby w kolizji z powszechnie akceptowanymi wartościami. Sprzeczność czynności prawnej tylko z dobrymi obyczajami, bez równoczesnej sprzeczności z zasadami współzycia społecznego, nie powoduje jej nieważności, ponieważ norma wyrażona w art. 58 § 2 nie może być interpretowana rozszerzająco. W literaturze przyjmuje się, że klauzule abuzywne stanowią postać sprzeczności umowy z zasadami współzycia społecznego (art. 58 § 2) /Kowalczyk Beata J. [w:] Balwicka-Szczyrba Małgorzata (red.), Sylwestrzak Anna (red.), Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany, Opublikowano: LEX/el. 2023/.

Pojęcie "zasady współzycia społecznego" występuje zarówno w Kodeksie cywilnym (art. 5), jak i w Kodeksie pracy (art. 8) i jest ono klauzulą generalną.

Za klauzulę generalną uważa się zwroty niedookreślone zawarte w przepisach prawa, które odsyłają do norm i ocen pozaprawnych oraz pozwalają organom stosującym prawo na podejmowanie w poszczególnych sytuacjach różnych decyzji w sprawie interpretacji i stosowania określonych norm prawnych, w zależności od potrzeb konkretnej sprawy, a także na indywidualne potraktowanie każdego konkretnego przypadku. Zasady współżycia społecznego nawiązują do powszechnie uznawanych wartości, reguł obyczajowości. Klauzula ta jest rozumiana, jako zbiór zasad postępowania moralnego i etycznego. Jednocześnie zbiór ten nie wymaga spisania ani usystematyzowania.

Zasady współżycia społecznego są postrzegane, jako wprowadzone do porządku prawnego normy moralne lub obyczajowe, zwyczajowe bądź jako wyznaczniki oceny prawnej określonego stanu faktycznego.

Jak wynika z poczynionych przez Sąd ustaleń, wnioskodawca już przed dniem 27 marca 2015 roku oraz przed dniem 30 marca 2015 roku był niezdolny do pracy. Biorąc zatem pod uwagę, iż pomiędzy (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. a (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. istniały powiązania osobowe (a także kapitałowe), relacje te umożliwiły doprowadzenie do sytuacji, w której A. M. podlegałby, choćby okresowo, „podwójnej” ochronie ubezpieczeniowej w ramach zatrudnienia w dwóch firmach. Taki przypadek nie znajduje uzasadnienia i jawi się, jako dalece niewłaściwy biorąc pod uwagę prawa i obowiązki innych ubezpieczonych. Nie można pominąć, iż jego zaistnienie prowadzi do uzyskania wyższego zasiłku chorobowego w świetle długotrwałej niezdolności do pracy skarżącego. Nic nie stało bowiem na przeszkodzie, by A. M. rozwiązał umowę o pracę łączącą go z (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. biorąc pod uwagę, iż pracownicy tegoż zakładu pracy byli przejmowani przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.. Sam A. M. zaznaczał w zeznaniach, iż nawet gdyby był zdrowy w spornym okresie, nie wykonywałby umów o pracę w dwóch firmach. W ocenie Sądu, zależności funkcjonujące pomiędzy ww. spółkami, jak również między tymi firmami a A. M. pozwalają na stwierdzenie, iż sporna umowa o pracę z dnia 27 marca 2015 roku godząca w ogólnie rozumiany interes ubezpieczeniowy okazała się nieważna.

A. M. nie podlegał, zatem, ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. od daty wskazanej w treści decyzji do dnia wydania tej decyzji (tylko ten okres był, bowiem, zakwestionowany przez ZUS, nie okres - aktualnego podlegania ubezpieczeniom społecznym), albowiem, według oświadczenia pełnomocnika organu rentowego, okres ten był okresem spornym, w niniejszym postępowaniu.

W konsekwencji, Sąd, w punkcie 1 sentencji wyroku, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania A. M. oraz (...) sp. z o.o. z siedzibą w B..

W punkcie 2 sentencji wyroku, Sąd orzekł o kosztach całego postępowania, w tym drugoinstancyjnego oraz wywołanego skargą kasacyjną, zgodnie z wnioskiem pełnomocnika organu rentowego, na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 oraz § 10 zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych /Dz.U. z 2018 r. poz. 265 z późn. zm./ zasądzając od A. M. oraz płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwoty po 6.540,00 zł od każdego z nich.

I.S.